

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101–24–02/2012

P/12/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/124 – Dostępność i finansowanie opieki stomatologicznej ze środków publicznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Iwona Soroczyńska – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83532 z dnia 16 października 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1 – 2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Ruda Śląska ¹ , ul. Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska, REGON 000515840.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grażyna Dziedzic – Prezydent Miasta Ruda Śląska, wybrana na to stanowisko w dniu 5 grudnia 2010 r. (dowód: akta kontroli str. 3 – 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości², działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2010 – 2012 (do 20 listopada).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywnie oceniono:

- działania podejmowane na rzecz tworzenia warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w zakresie opieki stomatologicznej,
- sprawowanie nadzoru i przeprowadzanie kontroli utworzonych zakładów opieki zdrowotnej, w tym udzielających świadczeń w zakresie stomatologii,
- przekazywanie informacji o programach zdrowotnych do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące:

- dokumentowania rozpoznania potrzeb zdrowotnych mieszkańców, związanych z chorobami jamy ustnej,
- oceny efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznania potrzeb w tym zakresie,

nie miały istotnego wpływu na realizację zadań objętych kontrolą.

¹ Zwany dalej: *Urzędem*

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych mieszkańców, źródła informacji epidemiologicznych o problemach stomatologicznych w populacji dzieci, młodzieży i dorosłych, wykorzystywane do sporządzania analiz w tym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

Sprawami związanymi z przedmiotem kontroli w Urzędzie zajmował się Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych³. Potrzeby zdrowotne mieszkańców Miasta rozpoznawano w oparciu o gromadzone przez Wydział informacje dotyczące liczby poradni specjalistycznych, długości okresu oczekiwania na poradę specjalistyczną i dotyczące problemów wynikających z dostępności do badań diagnostycznych, na podstawie dokumentów źródłowych zawierających wyżej wymienione informacje, bez dokumentowania tej czynności. W okresie objętym kontrolą Wydział nie prowadził odrębnych działań zmierzających do rozpoznania potrzeb zdrowotnych w zakresie stomatologii. Nie zlecano także sporządzenia przedmiotowych analiz firmom zewnętrznym.

(dowód: akta kontroli str. 5 - 8)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych⁴, do zadań własnych – zarówno powiatu, jak i gminy – w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, należało opracowywanie i realizacja programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców oraz ocena ich efektów. W okresie objętym kontrolą Urząd nie dokumentował prowadzonego rozpoznania potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców oraz nie dokonywał oceny efektów programów zdrowotnych realizowanych w latach 2010 i 2011. Naczelnik Wydziału wyjaśniła między innymi, że „Rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych mieszkańców jest niemożliwe do przygotowania przez pracowników Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych. Analiza taka musi być oparta o profesjonalne badania przygotowane przez wyspecjalizowaną do tego rodzaju badań firmę. Z przedstawionych nam ofert wynika, że jest ona możliwa do wykonania, ale niezmiernie czasochłonna, jak i kosztowna.”

(dowód: akta kontroli str. 9)

NIK zwraca uwagę, że informacje o zagrożeniach środowiskowych dla stanu zdrowia jamy ustnej można nieodpłatnie uzyskać w Wojewódzkiej i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, a o liczbie udzielonych porad w poradniach stomatologicznych (w kolejnych latach) – w Centrum Zdrowia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego i ŚOW NFZ. Obserwacja dynamiki zmian danych liczbowych może być pomocna w ocenie potrzeb zdrowotnych mieszkańców.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie zaniechanie działalności kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

³ Zwany dalej: Wydziałem

⁴ Dz. U. z 2008 r. Nr 164 poz. 1027 ze zm.

2. Działania podejmowane przez Urząd na rzecz tworzenia warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, w zakresie opieki stomatologicznej.

Opis stanu faktycznego

Spośród 13 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych na terenie Miasta Ruda Śląska, siedem wyposażono w gabinety stomatologiczne, które posiadały w 2010 roku kontrakty zawarte z NFZ na świadczenie usług w tym zakresie. Natomiast na lata 2011 i 2012 NFZ zawarł kontrakty na wykonywanie świadczeń zdrowotnych w zakresie stomatologii z czterema przychodniami, w tym z trzema przychodniami rejonowymi (SP ZOZ przy ul. Pokoju 4, SP ZOZ przy ul. Gierałtowskiego 29, SP ZOZ przy ul. Makuszyńskiego 7), z których każda uzyskała kontrakt o wartości 4 250 pkt miesięcznie (51 000 pkt rocznie), co pozwoliło na zatrudnienie jednego stomatologa w wymiarze czasu pracy równym ½ etatu. Natomiast Przychodnia Rejonowa SP ZOZ przy ul. Sztolniowej 6 zawarła z NFZ kontrakt obejmujący 17 000 pkt miesięcznie (204 000 pkt rocznie), co umożliwiło zatrudnienie stomatologów w wymiarze 2 etatów.

Uchwałą Nr PR.0007.22.2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. Rada Miasta Ruda Śląska przyjęła *Rezolucję w sprawie negatywnych wyników rozstrzygnięć konkursowych Narodowego Funduszu Zdrowia Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego w Katowicach zastosowanych wobec przychodni prowadzących działalność w zakresie świadczeń diabetologicznych, kardiologicznych, chorób naczyń, onkologicznych oraz stomatologicznych*. W Rezolucji – skierowanej do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Ministra Zdrowia oraz Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia – radni Miasta Ruda Śląska wyrazili niezadowolenie i rozczarowanie wobec wyników rozstrzygnięć konkursowych NFZ, motywując je w szczególności znacznym zmniejszeniem dostępności do służby zdrowia dla mieszkańców Miasta. Pomimo powyższej rezolucji, NFZ nie renegowował zawartych kontraktów na świadczenia medyczne w zakresie stomatologii.

W celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do usług stomatologicznych uchwałą Nr PR.0007.64.2012 z dnia 29 marca 2012 r. Rada Miasta wyraziła zgodę na wydierżawienie gabinetów stomatologicznych w przychodniach, które nie zawarły kontraktu z NFZ. Gabinety te znajdowały się w przychodniach przy ul. Siekiela 13, Lipa 3 i Ks. Niedzieli 51.

(dowód: akta kontroli str. 10 – 15)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Kontrola i nadzór nad utworzonymi zakładami opieki zdrowotnej, udzielającymi świadczeń w zakresie stomatologii.

Opis stanu faktycznego

W ramach nadzoru nad zakładami opieki zdrowotnej w okresie objętym kontrolą Wydział Audytu i Kontroli Urzędu w 2010 r. przeprowadził 7 kontroli w jednostkach udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie stomatologii, tj.: wszystkich wówczas objętych kontraktami z NFZ. Jedynie w toku kontroli świadczeń udzielanych przez Przychodnię Rejonową SP ZOZ przy ul. Makuszyńskiego 7 stwierdzono, że nie zawierano umów z pacjentami, dla których – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 30 sierpnia 2009 r.

w sprawie gwarantowanych świadczeń stomatologicznych⁵ – Przychodnia świadczyła usługi inne niż gwarantowane tym rozporządzeniem. W trakcie kontroli opracowano wzór przedmiotowej umowy. W latach 2011 i 2012 przychodnia udzielających świadczeń w zakresie stomatologii nie objęto planem kontroli Wydziału Audytu i Kontroli Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 32)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Programy zdrowotne uwzględniające problematykę schorzeń w obrębie jamy ustnej.

Opis stanu faktycznego

W latach 2010–2012 Urząd nie realizował bezpośrednio i nie finansował własnych programów zdrowotnych dotyczących problematyki schorzeń w obrębie jamy ustnej. W 2010 r. na terenie miasta kontynuowano, realizowany od 2000 r. przez Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rudzie Śląskiej⁶, program pod nazwą „Radosny uśmiech – radosna przyszłość”. Program ten realizowano w klasach pierwszych szkół podstawowych. W latach 2010 i 2011 kontynuowano także realizowany przez Przedszkole nr 32 program „Zdrowy ząbek”. Ponadto w ramach kontraktu z NFZ Poradnia Medycyny Szkolnej SP ZOZ przy ul. Radoszowskiej 163 wykonywała w okresie objętym kontrolą fluoryzację zębów dzieci w szkołach podstawowych.

(dowód: akta kontroli str. 148 – 150, 154, 200)

5. Realizacja Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007 – 2015, w częściach dotyczących opieki stomatologicznej, w tym zwłaszcza celu operacyjnego nr 11.

Opis stanu faktycznego

W latach 2010–2012 Urząd nie realizował bezpośrednio programów zdrowotnych wynikających z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007–2015, w częściach dotyczących opieki stomatologicznej, w tym celu operacyjnego nr 11 *Intensyfikacja zapobiegania próchnicy u dzieci i młodzieży*. Natomiast wcześniej (w latach 2003–2006), w ramach wymienionego wyżej Programu, Urząd realizował programy dentystycznej oświaty profilaktycznej dla dzieci w wybranych szkołach podstawowych, w klasach od 1 do 3. W latach objętych kontrolą wykonywano – wymienioną wyżej – fluoryzację (od roku 2006) oraz w roku 2010 realizowany przez PSSE program: „Radosny uśmiech – radosna przyszłość” w szkołach podstawowych i „Zdrowy ząbek” dla dzieci przedszkolnych, obejmujące działania propagujące zdrowy styl życia.

Zmniejszenie w latach 2010–2012 liczby programów zdrowotnych w zakresie stomatologii, w stosunku do lat poprzednich, Naczelnik Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu wyjaśniła między innymi następująco: „Organizowanie, czy też dofinansowanie działań edukacyjnych oraz realizacji projektów z zakresu promocji zdrowia w zakresie stomatologii, skierowanych do dzieci, młodzieży, mieszkańców Miasta Ruda Śląska, podejmowano w szerokim zakresie w kilku kolejnych latach. W okresie objętym kontrolą nie podjęto kontynuacji tych projektów z uwagi na inne

⁵ Dz. U. z 2009 roku, Nr 140, poz. 1144 ze zm.

⁶ Zwana dalej: PSSE

priorytety, równie ważne w aspekcie ochrony zdrowia. Z uwagi na ograniczone środki finansowe Gmina nie ma możliwości realizacji zadań z zakresu promocji zdrowia w szerokim zakresie potrzeb wynikających z pozyskanych informacji. Oprócz projektów dotyczących profilaktyki stomatologicznej Gmina prowadzi także inne ważne zagadnienia jak: choroby krążenia, choroby nowotworowe, cukrzyca.” W ramach tych działań, w drodze otwartego konkursu ofert, zlecono organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych z zakresu promocji zdrowia między innymi w dziedzinach: diabetologii, honorowego krwiodawstwa, profilaktyki nowotworu piersi, rehabilitacji niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo, rehabilitacji osób niewidomych.

(dowód: akta kontroli str. 9 i 151, 200)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 sierpnia 2008 r. w sprawie przekazywania informacji o programach zdrowotnych oraz wzoru dokumentu zawierającego te informacje⁷, Urząd przekazywał za lata 2010 i 2011 przedmiotowe informacje do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, do 31 stycznia następnego roku.

(dowód: akta kontroli str. 152 - 221)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Należy zwrócić uwagę, że oprócz organizowania czy też dofinansowania realizacji projektów promujących działania zdrowotne w zakresie stomatologii, Gmina ma możliwość podejmowania działań mobilizujących w stosunku do jednostek organizacyjnych (np. oświatowych), w celu uwzględnienia w ich działaniach edukacji w zakresie chorób jamy ustnej i metod zapobiegania tym chorobom.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

1. Dokumentowanie przeprowadzanego rozpoznania potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców.
2. Dokonanie oceny efektów programów zdrowotnych, wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁷ Dz. U. Nr 163, poz. 1024

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 82

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, Delegatury w Katowicach, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 8 stycznia 2013 r.

Kontroler
Iwona Soroczyńska
Główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Dyrektor
Edmund Sroka

.....
podpis

.....
podpis